

Johannes Heikkilä | Rauno Nieminen

30 VUOTTA AMMATILLISTA SOITINRAKENNUSKOULUTUSTA SUOMESSA

IKATA 1984-2014

Johannes Heikkilä | Rauno Nieminen

**30 VUOTTA AMMATILLISTA
SOITINRAKENNUSKOULUTUSTA
SUOMESSA**

IKATA 1984–2014

© 2015 Johannes Heikkilä ja Rauno Nieminen

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa
Kustantaja: tmi Rauno Nieminen, raunonieminen.com

Valokuvat: Rauno Nieminen, jos toisin ei ole mainittu
Taitto: Timo Väänänen / Maanite
Kannen Kuva: Suomen Koulukuvaus Oy

Tämä kirja on julkaistu yhteistyössä
Suomen Soitinrakentajien Kilta ry:n kanssa

ISBN 978-952-68365-0-8 (nid.)
ISBN 978-952-68365-1-5 (PDF)

 ***Rauno
Nieminen***

Sisällysluettelo

Esipuhe	7
Rehtorin puheenvuoro	9
Kitaranrakennuksen historiaa	11
Ammatillisen soitinrakennuskoulutuksen syntyvaiheista	19
Vakiintumisen aika 1984–1994	35
Lukuvuosi 1984–1985	37
Lukuvuosi 1985–1986	39
Lukuvuosi 1986–1987	43
Lukuvuosi 1987–1988	45
Lukuvuosi 1988–1989	47
Lukuvuosi 1989–1990	49
Lukuvuosi 1990–1991	53
Lukuvuosi 1991–1992	54
Lukuvuosi 1992–1993	54
Lukuvuosi 1993–1994	57
Opetussuunnitelmat	60
Timo Mustonen, täysillä painettiin alusta lähtien	67
Soitinrakennuksen Ystävät ry.	71
Veijo Rautia, sattumalta soitinrakennusta opiskelemaan	77
Matti Nevalainen, the Flying Finn	83
Soitinrakentajien tapaamiset	95
Harmonikan kesäkurssit 1986–2011	99
Suuri Bassoprojekti.	102
Työssäoppiminen 1987–2014	105
Hot Guitars -88.	111
Soitintutkimuskeskus	117
Viulunrakennuskurssit 1990–2008	121
Jyrki Pölkki, itseopiskellut soitinrakentaja	129
Ari-Pekka Paasonen, soitinrakentajamestari	139

Projektien vuosikymmen 1994–2004 145

Lukuvuosi 1994–1995	145
Lukuvuosi 1995–1996	147
Lukuvuosi 1996–1997	149
Lukuvuosi 1997–1998	150
Lukuvuosi 1998–1999	150
Lukuvuosi 1999–2000	151
Lukuvuosi 2000–2001	151
Lukuvuosi 2001–2002	155
Lukuvuosi 2002–2003	155
Lukuvuosi 2003–2004	157
Soitinpuun tutkimusprojektit 1993–2002	159
Suomalainen Kitara -projekti 1996–1999	169
Kitaranrakennuksen kesäkurssit	171
Anssi Nuutisen puheenvuoro	174
Tero Siromaan puheenvuoro	176

Verkostoitumisen aika 2004–2014 179

Lukuvuosi 2004–2005	179
Lukuvuosi 2005–2006	181
Lukuvuosi 2006–2007	181
Lukuvuosi 2007–2008	183
Lukuvuosi 2008–2009	183
Lukuvuosi 2009–2010	187
Lukuvuosi 2010–2011	187
Lukuvuosi 2011–2012	189
Lukuvuosi 2012–2013	189
Lukuvuosi 2013–2014	190
Näyttötutkinnot	191
Jouni Järvinen, Oakbridge Instruments	199
Juha Ruokangas, Ruokangas Guitars	205
Tonic-projekti	218
Leonardo-kitarantutkimushanke	222
Lähtevien laivojen satama	225

Kirjan tekijöiden puheenvuorot 229

Rauno Nieminen, Beatlesien innoittamana	230
Johannes Heikkilä, kaikki alkoi vuonna 1981	234
Liite	
Dosentti Hannu Sahan juhlapuhe soitinrakennuskoulutuksen 20-vuotisjuhliissa	236

Esipuhe

Soitinrakentajien koulutus käynnistyi Ikaalisten Kotiteollisuuskoulussa syksyllä 1984. Tämä kirja kertoo tilastotietojen, valokuvien, artikkelien ja haastattelujen kautta suomalaisen ammatillisen soitinrakennuskoulutuksen 30-vuotisesta historiasta sekä kitaranrakennusalan kehitysvaiheista ja nykytilasta maassamme. Ikaalisten Käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen yli 50-vuotisesta taipaleesta löytyy lisätietoa kirjasta **Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen juhla-julkaisu 2003**. Käytämme tässä julkaisussa oppilaitoksesta nimeä Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos (IKATA), vaikka koululla on ollut muitakin nimiä historiansa aikana.

Kirjamme alkuosassa on selvitetty kitaranrakennuksen historiaa 1800-luvulta lähtien koulutuksen käynnistymiseen saakka sekä koulutuksen syntyhistoriaa. Soitinrakennuskoulutuksen historiaa IKATA:ssa käsitellään kolmessa luvussa: Vakiintumisen aika, Projektien vuosikymmen ja Verkostoitumisen aika. Historiaa käydään läpi lukuvuosittain ja väleihin on sijoitettu koulun opettajien ja koulusta valmistuneitten haastatteluja sekä erillisiä artikkeleita kyseiseen aikakauteen liittyen.

Musiikin ja soittimien historia on tuhansia vuosia vanha. Suomessa on asukaslukuun nähden varsin elinvoimainen ja maailmallakin arvostusta saanut musiikkikulttuuri. Soittimet ovat osa tätä kulttuuria. Soittimia ei rakenneta pelkästään rakentamisen riemusta. Soittimia rakennetaan siksi, että muusikot voisivat tuottaa soittimilla musiikkia, ilmanvärähtelyjä, jotka katoavat avaruuteen muuttuen lopulta lämmöksi...

Tämä kirja on julkaistu yhteistyössä Suomen Soitinrakentajien Kilta ry:n kanssa. Kirjan kirjoittamista ovat tukeneet Huonekalusäätiö, Sasky/Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos, Harmonikkainstituutti ja Kansanmusiikki-instituutti. Kiitämme lämpimästi kaikkia niitä henkilöitä, jotka ovat omalla panoksellaan vaikuttaneet kirjan syntyyn.

Ikaalisissa 28.2.2015

Johannes Heikkilä ja Rauno Nieminen

Rehtorin puheenvuoro

On aina hyvä tuntee historia, jotta voi kehittää toimintaa edelleen – voidakseen katsoa tulevaan pitää tietää jotain menneestä. Olen hyvin iloinen ja ylpeä siitä, että Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen soitinrakennuksen mittava historia on nyt koottu yksien kansien väliin. 30 vuotta suomalaista soitinrakennuksen opetuksen ja oppimisen historiaa on komea taival. Erityisen hienoksi tämän tarinan tekee mielestäni se, että ”tyhjästä” lähtenyt, kokonaan uusi koulutusala on kasvanut tänä aikana merkittäväksi, valtakunnallisesti ainutlaatuiseksi, kansainväliseksi ja menestystä näyttäneeksi ammattialaksi.

Vuosiin mahtuu paljon oppimista ja hienoja muistoja ja monia kohokohtia. Oppilaitoksen näkökulmasta katsottuna upeita osoituksia menestyksestä ovat esimerkiksi kaikkien aikojen ensimmäisen **Taito-Finlandia** -palkinnon myöntäminen Ruokangas Guitarsille vuonna 2012 sekä **Vuoden Artesaani** -palkinto kitaranrakentaja Jouni Järviselle vuonna 2011. Hanketoiminnasta ja kansainvälisestä yhteistyöstä upea esimerkki on tällä hetkellä käynnissä oleva **Leonardo Guitar Research Project**, jossa on saavutettu upeita tuloksia.

Kitaranrakennuksen ammattiala on muutenkin ollut vuosien mittaan esillä eri medioissa hyvin voimakkaasti. Ammattiala on erittäin merkityksellinen niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin, mistä haluan esittää erityiset kiitokseni sitoutuneelle ja ammattitaitoiselle opetushenkilöstölle sekä motivoituneille ja lahjakkaille opiskelijoille. Historiikin lukukokemus on erittäin vaikuttava jo pelkästään siitä syystä, että merkittävä joukko osaajia on näiden kolmen vuosikymmenen aikana valmistunut soitinrakentajiksi. Mielenkiintoiseksi ja eläväksi historiikin tekevät monet haastattelut, joiden myötä historia saa niin sanotusti lihaa luiden ympärille.

Pitkästä merkittävästä historiasta erityinen kiitos opettajien lisäksi kuuluu rehtori, Opetusneuvos Altti Lammille, joka aikanaan rohkealla ja määrätietoisella toiminnallaan sai uuden koulutusalan opetuksen käynnistymään juuri Ikaalisissa. 80- ja 90-luvuilla Altti kiinnitti erityistä huomiota siihen, mille käsi- ja taideteollisuusalan ammattialoille ei tässä maassa vielä anneta koulutusta ja tuon periksiantamattoman työn tuloksena meillä on oppilaitoksessamme edelleen sellaisia ammattialoja, joita ei tästä valtakunnasta eikä kaikkia edes muista pohjoismaista löydy. Myös Ikaalisten kaupunki, Länsi-Pirkanmaan koulutuskuntayhtymä ja Sastamalan koulutuskuntayhtymä ovat suhtautuneet tähän koulutukseen hyvin myönteisesti kautta vuosien, mistä onkin heitä iso kiittäminen.

Nyt koottu merkittävä teos ei pelkästään kerro tämän koulutuksen historiasta, vaan on myös hyvä oppimateriaalia soitinrakennuksen opiskelijoille tulevaisuudessa. On erittäin tärkeää tietää oman koulutusalan historiasta myös silloin, kun tähtäin on vahvasti tulevaisuuteen.

Esitän lämpimät onnitteluni ja kiitokseni 30-vuotiaalle kitaranrakennukselle ja toivotan menestyksekkäitä ja eteenpäin pyrkiviä vuosia myös tulevaisuudessa.

rehtori Joni Liukkonen

Sastamalan koulutuskuntayhtymä / Luoteis-Pirkanmaan oppilaitokset

I Kitaranrakennuksen historiaa

Kitara tuli Suomeen Keski-Euroopasta Ruotsin ja myös Venäjän kautta, jonka suurruhtinaskuntana Suomi oli yli sata vuotta. Kitaranrakentajia oli maassamme jo 1800-luvun alkupuolella ja kitaroita tuotiin Italiasta, Espanjasta ja Saksasta. Kitaran- ja luutunrakentajia oli isoimmissa kaupungeissa Turussa, Helsingissä ja Porvoossa, mutta myös maaseudulla. 1900-luvun alussa musiikkikauppaverkosto kattoi jo lähes koko maan ja kitaran hankinta ei ollut mikään ongelma. Toisen maailmansodan aikana soittimien maahantuonti tyrehtyi ja sodan jälkeinen tuontisäänöstely lopetti sen suurelta osalta 1940–1950-lukujen ajaksi. Sodan jälkeen kotimainen kitarateollisuus alkoi Järvenpäässä ja Pietarsaassa, kun sodasta palanneet miehet pääsivät jälleen töihin. Koska kitarakuorot olivat merkittävä asiakasryhmä, ei ole ihme että kitaratehtaiden perustajat olivat vapaiden kristillisten seurakuntien jäseniä.

Merkittävä pohjoismainen kitaranvalmistaja Landola jatkoi toimintaansa 2000-luvulle asti. Vielä 1980-luvulla Suomen soitintuonti ja -vienti olivat suunnilleen yhtä suuria, mutta tällä hetkellä soittimet ovat lähes sataprosenttisesti tuontitavaraa. Ikaalisissa vuonna 1984 aloitettu soitinrakentajakoulutus on vaikuttanut merkittävästi Suomen kitaran-, viulun- ja harmonikanrakentajakunnan kasvuun. Tässä luvussa kerrotaan kitaranrakennuksen historiasta ja soitinrakentajakoulutuksen vaikutuksesta ammattikunnan kehitykseen.

Kitaranrakennus Suomessa

Kitarakonsertteja on järjestetty Turussa jo 1700- ja 1800-luvuilla, mutta kitaranrakentajista on tietoja vasta 1800-luvulta. Turussa rakensivat kitaroita mm. Olof Granfelt (1793–1850), Enok Järnefelt (1797–1849) ja Carl Petter Sundqvist (1831–1845). Olof Granfelt oli saanut puusepän koulutuksen Pietarissa ja tullut Turkuun vuonna 1823. Turussa hän sai luvan perustaa soitintehdastaan. Musika-soitintehdalla oli jo ensimmäisenä vuonna neljä kisälliä ja kaksi oppipoikaa. Granfelt liittyi vuonna 1826 puuseppien ammattikuntaan. Turun palon jälkeen, vuonna 1827, Granfelt muutti Tukholmaan. Yksi Granfeltin kisällleistä oli Enok Järnefelt, joka rakensi viuluja, kitaroita ja luuttuja. Ahvenanmaalainen Carl Petter Sundqvist opiskeli jo 15-vuotiaana urkujenrakennusta Tukholmassa. Sundqvist työskenteli Turussa vuosina 1831–1845. Helsingissä pianotehtailija Erik Gustav Granholm (1807–1872) rakensi myös kitaroita ja kanteleita.

Porvooolainen soitinrakentaja Franz Hiekisch ilmoitti 19.10.1836 **Helsingfors Tidningar** -lehdessä rakentavansa kitaroita. Porvoon museossa on säilynyt C. G. Florwallin (s. 1806) valmistama kitara numero 443 vuodelta 1856. Seuraavana vuonna kaluseppä Flornwall löydettiin Porvoonjoesta kuolleena.

Efraim Kilpinen (1862–1951) rakensi Kalajoella poikiensa kanssa tuhansia kanteleita, mutta myös kitaroita viuluja ja harmonikoja. Kuvaaja tuntematon.

Vuonna 1896 ilmestyi todennäköisesti maamme ensimmäinen kitarakoulu **Pieni Kitaransoit-taja**. 1900-luvun alussa kitarat olivat pääasiassa tuontitavaraa toiseen maailmansotaan asti. Sota-aika pysäytti soitintuonnin ja sodan jälkeinen tuontisäännöstely vaikutti vielä 1950-luvulle asti. Kitaroiden suurkuluttajia olivat edelleen Pelastusarmeijan, helluntailaisten ja vapaaseu-rakuntien kitarakuorot. Andrés Segovia levitti klassisen kitaran joka maailman kolkkaan, myös Suomeen.

1930-luvulla aloitti kitaranrakennuksen Bernhard Lindfors Marianhaminassa. Kaarlo Kingelin rakensi kitaroita Helsingissä jo ennen maailmansotaa. Sodan jälkeinen tuontisäännöstely ja vapaakirkkojen kitarakuorot synnyttivät Suomeen kitarateollisuuden. Vuonna 1946 aloitti teol-lisuusmaisien kitaran rakentamisen Jaakko Noso Järvenpäässä ja Oy Munkers Ab Pietarsaaressa. Toivo Pekkanen perusti Pekka Soittimen Jyväskylään vuonna 1945, ja samana vuonna Johannes Malmström alkoi rakentaa kitaroita Helsingissä. 1970-luvulla Jyrki Pölkki aloitti ammattimaisen kitaranrakennuksen vuonna Jyväskylässä. Helsingissä kitaroita rakensi Juha Nuutinen. Allan Tarvonen, Tommie Mansfield (Pekka Nurmi) ja Erkki Tolsa korjasivat kitaroita.

Kitaranrakennus 1980–2014

1980-luvun alussa ennen soitinrakennuskoulutuksen alkamista IKATA:ssa perusti kolme soitinraken-tajaa oman yrityksen: Rauno Nieminen 1980 (Tmi Rauno Nieminen), Matti Nevalainen 1980 (Guitar Labra) ja Juha Nuutinen 1981 (Kitarapaja). 1980-luvun alun kitaranrakentajat olivat harrastaneet kitaranrakennusta jo pitkään ennen yrityksen perustamista. Juha Nuutinen alkoi rakentaa kitaroita myyntiin 1973. Jussi Ala-Kuha, Matti Nevalainen ja Rauno Nieminen tekivät kitaroita jo 1970-luvulla. Juha Rislakki perusti yrityksen vuonna 1989, mutta alkoi rakentaa kitaroita jo 1960-luvulla.

Vuonna 1984 aloitti Helsingissä toiminnan Kitarahuolto Oy, Markku Ruponen. Soitinrakennusosas-ton perustaminen ei näkynyt heti yritystoiminnan kasvuna, sillä ensimmäiset oppilaat valmistuivat vasta vuonna 1986. Samana vuonna aloitti kitaranrakentamisen Kauko Liikanen Helsingissä. Ikaa-lisista valmistuneiden yrityksiä olivat Soitinpaja Veijo Rautia 1986, Soitinverstas Hannu Tuovinen 1987, Tonecraft 1988 (Timo Mustonen ja Juha Vainio) ja Tmi Kitarataivas 1989 (Hannu Laurinen).

1990-luvulla aloitti 37 uutta kitaranrakennusalan yritystä. 2000-luvulla aloitti 42 uutta yritystä ja 28 lopetti. 2010-luvun neljänä ensimmäisenä vuonna uusia yrityksiä perustettiin 36, joista yksi on lopettanut. Vuosina 1900–2014 on perustettu 142 kitaranrakennusyritystä. Soitinrakennuskoulu-tuksen yritysten perustajista oli suorittanut 83 (58%) ja vailla koulumuotoista soitinrakennuskou-lutusta oli 59 (41%). 2010-luvulla perustetuissa yrityksistä 23 yrittäjää oli käynyt Ikaalisten koulun ja 13 ei. Soitinrakentajakisällin tutkinnon suorittaneita on kaksi ja mestareita 12.

Kitaranrakennusyritykset 1900–2014				Kitaranrakennusyritysten perustaminen ja lopettaminen 1980–2010						
	aloittanut	sr. koulut.	ei sr. koulut.		aloittanut lopettanut				jatkaa	
					1980	1990	2000	2010		
1900–1970	11	-	11	1980	16	3	3	2	-	8
1980–1990	16	5	11	1990	37	-	1	9	-	27
1990–2000	37	27	10	2000	42	-	-	3	3	36
2000–2010	42	28	14	2010	36	-	-	-	1	35
2010–2014	36	23	13							
yht.	142	83	59		131	3	4	14	4	106

Soitinrakennusosaston soitinnäyttely Soitinrakentajata-
paamisessa Ikaalisissa 1986. Oikeassa alalaidassa Landolan
kitaratehtaan toimitusjohtaja Nils Höglund ja tekninen
johtaja Börje Nyman, kädessään Timo Mustosen 12-kieli-
nen kitara.

Kuva: Johannes Heikkilä

Kitaranrakennusyritysten perustaminen on lisääntynyt tasaisesti 1980-luvulta lähtien. Soitinra-
kennuskoulutuksen Ikaalisissa on saanut 58 % kitaranrakentajayrittäjistä ja ilman tätä koulutusta
on 41 %. Vuoden 1980 jälkeen on perustettu 131 kitaranrakennusalan yritystä ja niistä jatkaa
vielä 106 yritystä. Lopettaneita yrityksiä on 25.

Suomalaiset soitinrakennusyritykset 1988–2009

IKATA:n Soitinrakennusosaston ylläpitämästä soitinrakentajaluettelosta on seuraavassa tehty
yhteenveto. Luetteloon pääsyn ehtona on, että toimii ammattimaisesti alalla ja on yrittäjä.
Ensimmäinen luettelo julkaistiin vuonna 1988 **Musiikkiuutiset**-lehdessä. Yrittäjien vaihtelevaan
määrään vaikuttaa myös se, että kaikkia yrittäjiä ei ole heti löydetty. Luettelo kattaa kuitenkin
noin 99 % ammattikunnasta. Joissakin tilastoissa on otettu mukaan vain yli 10 henkilöä työllistä-
vät yrittäjät. Tällöin suurin osa soitinrakennusyrityksistä jää tilastoimatta.

Vuosina 1984–1991 valmistuneiden opiskelijoiden sijoittuminen

Jari Rautio teki tutkimuksen Ikaalisten Kotiteollisuuskoulusta 1984–1991 valmistuneiden soitinrakentaja-puuseppien sijoittumista työelämään Lahden Muotoiluinstituutin seminaarityönä vuonna 1995. Tutkimuksessa selvitetään soitinrakennuslinjan oppilaiden sijoittumista työelämään ja jatkokoulutukseen. Tutkimus tehtiin kyselytutkimuksena ja siihen vastasi 63 prosenttia opiskelijoista. Valmistuneita oppilaita oli 71. Tutkintotodistuksen oli saanut 95,5 % aloittaneista. Joustavan koulutusrakenteen kokeilu vaikutti oppilaiden pohjakoulutukseen. Vuoden 1989 ryhmässä oli ensimmäistä kertaa ammatti- ja kansakoulupohjaisia opiskelijoita, mutta myös opisto- ja korkeakoulutasoisia.

Valmistuneet opiskelijat ovat hakeutuneet koulun jälkeen lyhytkursseille, joiden aiheena ovat olleet: yrittäjäkurssit, tuotesuunnittelu, entisöinti, sähköala, cnc-tekniikka ja auto-cad. Koulun jälkeen suoritettuja tutkintoja ovat olleet: äänitarkkailija, käsiteollinen muotoilija, entisöijä, talonrakennusteknikko, automekaanikko ja kasvatustieteen kandidaatti. Psykiatrinen esikoissairaanhoitaja, taiteen maisteri, puuartsaani, kyläseppä ja Steiner-koulun opettaja. Soitinrakennuksen jatko-opintoihin on lähtenyt kaksi opiskelijaa, Cremonan viulunrakennuskouluun ja Ludviksburgin urkujenrakennuskouluun. Soitinrakennuskoulun jälkeiset opinnot ovat suurelta osaltaan olleet käsityöalojen jatkokoulutusta.

Koulutuksen järjestäjiä kiinnostaa, miten koulun opiskelijat ovat sijoittuneet työelämään koulutuksen jälkeen. Suurin osa oppilaista oli saanut koulutuksen jälkeen alaa vastaavaa työtä. Soitinrakennus- ja korjaustyöt olivat suurelta osin itse hankittuja tai alan yritysten kautta tarjoutuneita työtarjouksia.

Jari Raution vuonna 1995 tekemä tutkimus oli ensimmäinen kartoitus työelämään sijoittumisesta. Raution tutkimuksen aikaan valmistuneita oppilaita oli 71. Valmistuneista oppilaista 32 prosenttia oli töissä soitinrakennusalalla, 13 prosenttia muusikkona/äänitarkkailijana, puuseppinä 13 prosenttia ja soitinmyyjinä 2 prosenttia. Kun koulutus oli aluksi puusepänkoulutusta, voidaan ajatella, että myös puusepäksi sijoittuneet ovat koulutustaan vastaavalla alalla töissä.

Koulutuksen sisältö ja painotus vastasivat ammattivaatimuksia todellisessa elämässä keskinkertaisesti. Opetuksen ammatillinen sisältö oli vastaajien mielestä hyvä. Alalta poikkeavat katsoivat saaneensa paljon hyötyä soitinrakennuskoulutuksesta nykyiseen työhönsä. Koulutuksen antama teoreettinen pohja loi usealla ammattikunnalle pitkäjänteisen taustan. Jatkokoulutukseen hakevat kokivat koulutuksen antavan tukevan pohjan ylempiin tutkintoihin ja alaa vastaaviin käsityöammatteihin. Soitinrakennus oli säilynyt harrastuksena niillä, jotka ovat vaihtaneet alaa tai ovat alaa vastaavissa työtehtävissä, kuten puuseppinä, entisöijinä sekä muusikoina.

Soitinrakennuskoulun käyneiden tilastotietoa 1984–2011						
vuosik.	vuosi	aloitti	valmistui	keskeytti opiskelun	soitinrak. ammatissa	lopettanut yrityksen
1	1984	15	15	0	6	4
2	1985	14	13	1	9	1
3	1986	12	10	0	3	1
4	1988	15	13	2	7	2
5	1989	14	13	1	6	2
6	1991	14	10	1	5	0
7	1992	16	13	0	4	1
8	1993	15	15	0	8	4
9	1995	17	15	0	7	1
10	1996	17	15	1	3	2
11	1997	14	13	1	2	0
12	1999	13	11	2	6	2
13	2000	13	13	0	4	1
14	2002	16	15	1	9	1
15	2003	16	14	1	5	0
16	2005	15	12	0	8	0
17	2006	16	14	2	10	2
18	2008	15	14	0	8	2
19	2009	15	13	2	4	0
20	2011	16	14	1	7	0
		295	265	13	121	26

Tutkimuksen mukaan soitinrakennuskoulutus antoi hyvät valmiudet toimia soitinrakentajana, sekä kehittää omaa ammattitaitoa laajemmaltikin. Useimmat kokivat koulutuksen hyödyn jatkokoulutusta ajatellen apuna. Erityisesti soitinrakennuskoulun tarjoamaa teoreettista ja käytännöllistä valmiutta ammattiin pidettiin hyvänä. Soitinrakennusammattiin sijoittuneilla yleinen toimiala oli soitinrakennus- ja korjausalan yritys, joka mahdollistaa soitinrakennusammattin täysipainoisen harjoittamisen. Tutkimuksen mukaan soitinrakennusammattiin sijoittuminen vaati työkokemuksen hankkimista koulutuksen jälkeen. Oman yrityksen perustajalle tämä antoi laaja-alaisen pohjan. Soitinrakentajan ammattiin päädyttiin yleensä monivaiheisesti: soitinrakennuskoulutus, työkokemus, yrittäjäkurssit ja oma yritys.

Vuoteen 2014 mennessä opiskelun oli aloittanut 298 opiskelijaa IKATA:n soitinrakennuksen suuntautumisalalla, joista valmistuneita oli 265. Vuosikurssilla on ollut keskimäärin 15 opiskelijaa. Opintonsa keskeyttäneitä oli 4 prosenttia. Opintonsa aloittaneista on valmistunut 89 prosenttia. Soitinrakentajina valmistuneista oli 40 prosenttia. Yllä olevassa taulukossa on soitinrakennusosastolla aloittaneiden, valmistuneiden ja keskeyttäneiden tilastotietoa. Viidennessä sarakkeessa on soitinrakennusalalla toimivien määrä ja viimeisessä sarakkeessa soitinrakennuksen lopettaneet. Lopettamisen syytä ei ole tutkittu.

Alan yritys- ja yhdistystoiminta

Suomessa toimi 1940–1980-luvuilla Suomen Soitinteollisuusyhdistys r. y., joka on antanut lausuntoja ja valvonut soitinrakentajien etuja. Soitinteollisuusyhdistys teki tilaston suomalaisista alan yrityksistä vuonna 1969 ja luetteloon saatiin noin 40 yritystä. Vuonna 1970 vietiin ulkomaille 1024 pianoa, 35269 kitaraa, 504 urkuharmonia, 64 harmonikkaa, 731 lyömäsoitinta ja 242 sähkökourkua. 1980-luvulle tultaessa soitinteollisuus oli pienentynyt jo niin paljon, että 1940-luvulla perustettu Suomen Soitinteollisuusyhdistys päätettiin panna jäihin vuonna 1987. Harmonikka Oy Kouvolassa lopetti harmonikkojen rakentamisen vuonna 1995. Soitinrakennuslinjan perustaminen Ikaalisiin vuonna 1984 on lisännyt varsinkin kitaran- ja viulunrakentajien ammattikuntaa. Vaikka soitinteollisuus on käytännöllisesti loppunut maassamme, on pienien soitinrakennusyritysten määrä lisääntynyt.

Soitinrakentajatapaamiset (Kaustisella vuonna 1983, Ikaalisissa 1986, Leppävirralla 1987, Kaustisella 1988 sekä Ikaalisissa 1989 ja 1994) ovat toimineet soitinrakennusalan keskustelufoorumeina. Ikaalisissa vuonna 1986 järjestetyssä tapaamisessa soitinrakentajien yhdistyksen perustamista käsiteltiin jälleen. Keskustelujen jälkeen päätettiin, että Suomeen ei ainakaan vielä siinä vaiheessa katsottu tarpeelliseksi perustaa yhdistystä.

Vuonna 1999 Suomeen perustettiin kaksi viulunrakentajien yhdistystä. Suomen ammattiviulunrakentajat ry. ja Suomen viulunrakentajien Kilta ry. Molempien yhdistysten tarkoituksena on edistää hyvää jousisoitinten rakennustaitoa Suomessa.

Suomen Soitinrakentajien Kilta ry. on suomalaisten ammattisoitinrakentajien asioita edustava rekisteröity yhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää suomalaisen soitinrakennuksen näkyvyyttä ja toimia yhteistyöverkoston ylläpitäjänä. Yhdistys on perustettu Ikaalisten soitinrakennusopiskelijoiden toimesta vuonna 1984 nimellä Soitinrakennuksen Ystävät ry. Yhdistyksen vähitellen hiipunut toiminta käynnistettiin uudelleen silloisten opiskelijoiden ja nykyisten yritysten ja alan opetushenkilöstön toimesta elokuussa 2009 ja tällöin yhdistyksen nimi ja säännöt päivitettiin vastaamaan yhdistyksen uusia tavoitteita. Yhdistyksen varsinaisiksi jäseniksi hyväksytään suositusten perusteella Suomessa päätoimenaan soitinrakennusalan yritys-, koulutus- tai muuta liiketoimintaa harjoittavia henkilöitä.

Saksassa on perustettu vuonna 2013 uusi soitinrakentajien yhdistys The European Guitar Builders (EGB). Yhdistyksen tavoitteena on tukea ja edistää kitararakennusta osana eurooppalaista kulttuuria. EGB Toteutti ensimmäisenä suurena hankkeenaan kansainvälisen, korkealuokkaisen kitara-shown Berliinissä 14.–16.11.2014. Suomen Soitinrakentajien Killan puheenjohtaja Juha Ruokangas on yksi EGB:n perustajajäsenistä ja hänet on valittu yhdistyksen ensimmäiseksi varapresidentiksi. Myös suomalainen Emma Elftorp on mukana perustajajäsenistössä ja on vastuussa EGB:n internetsivujen ylläpidosta.

Soitinrakentajien koulutus käynnistyi Ikaalisten Kotiteollisuuskoulussa syksyllä 1984. Tämä kirja kertoo valokuvien, artikkelien ja haastattelujen kautta suomalaisen ammatillisen soitinrakennuskoulutuksen 30-vuotisesta historiasta sekä kitaranrakennusalan kehitysvaiheista ja nykytilasta maassamme. Suomeen on syntynyt uusi kitaranrakentajien ammattikunta ja koulutus on antanut piristysruiskeen myös muiden soittimien rakennukselle. Vuosina 1985–2015 Suomeen on perustettu lähes 200 uutta soitinrakennusalan mikroyritystä.

Johannes Heikkilä on hämäläinen vapaa toimittaja. Rauno Nieminen on IKATA:n kitaranrakennuksen lehtori, soitinrakentajamestari, musiikin tohtori ja hämäläinen.

Soitinrakennuskoulun opettajat Tero Siromaa, Anssi Nuutinen, Matti Nevalainen ja Rauno Nieminen.

ISBN 978-952-68365-0-8 (nid.)

ISBN 978-952-68365-1-5 (PDF)

9 789526 836508 >